

ਉੱਤਰਾਖੰਡੀਆਂ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਅਧੂਰਾ

ਯੂ ਪੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਜਨਮਿਆ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਆਪਣੇ 25ਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਈਆਂ, ਸਭ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਲੰਦੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ, ਪਰ 'ਇੰਡੀਆ ਜਸਟਿਸ ਰਿਪੋਰਟ-2025' ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਖੋਖਲੇ ਸਨ। ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਜਦ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਭੂਗੋਲਿਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਪੁਨਰਗਠਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮੂਹਕ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਜਿੱਤ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਰਾਜ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਸਿਰਫ ਸੜਕਾਂ, ਪੁਲਾਂ ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੌਖਾ ਤੇ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਇਨਸਾਫ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕੇ। ਇੰਡੀਆ ਜਸਟਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨਵੇਂ ਰਾਜ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਸਾਕਾਰ ਹੋਇਆ?

ਰਿਪੋਰਟ ਚਾਰ ਨੁਕਤਿਆਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ-ਪੁਲਸ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਵਸਥਾ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੁਲਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ 6.11 ਦੇ ਸਕੋਰ ਨਾਲ 18 ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਪੰਜਵਾਂ ਸਥਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਪੁਲਸ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ 'ਚ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦਾ ਨੰਬਰ 3.97 ਦੇ ਸਕੋਰ ਨਾਲ 18 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 16ਵਾਂ ਹੈ। ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ 1987 ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 10 ਲੱਖ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਪਿੱਛੇ 50 ਜੱਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਮਸੀਂ 15 ਹਨ। ਪੈਡਿੰਗ ਕੇਸ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਲਟਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਤੇ ਵਿਰਵੇ ਲੋਕ ਵਧੇਰੇ ਪੀੜਤ ਹਨ। ਉਤਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ 13 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ 2.58 ਦੇ ਸਕੋਰ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣੇ ਬੰਦੀ ਤੁੰਨੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 76 ਫੀਸਦੀ ਜ਼ੋਰੇ-ਸਮਾਇਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਫਿਰ ਉਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਡੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਕੈਦ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ 6.69 ਸਕੋਰ ਨਾਲ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁਫਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਰਾਜ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਪਹਾੜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ, ਮੌਕੇ ਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਵਰਤਮਾਨ ਨਿਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਤੱਤ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਨੇ 25 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਜੇ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧੂਰੀ ਹੀ ਕਹਾਏਗੀ। ਰਾਜ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਧੂਰਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਭਟਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੜਦਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਨਰਸਿੰਘਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਹਿਲਗਾਮ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਰਕ ਵਿਚਾਏ ਏਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਸਮੇਤ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੰਗਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮੇਤ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਜਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਂਝਾ ਫੈਕਟਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਧਿਰ ਵੱਲ ਵੱਧ ਉਂਗਲਾਉਣ ਨਾਲ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੁਸਤ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਚੱਤ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵੀ ਪੱਖ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾੜੀ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਰਾਜਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਰਕਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਅਤੇ ਹਰ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੈਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨ

ਪਾਕਿ ਨੇ ਗੋਦ ਭਾਰਤੀ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਸੁੱਟੀ !

ਚੀਕ-ਚੀਕ ਕੇ ਭਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ। ਮੇਨ ਸੁਰਨੀ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਹੱਥਾਂ ਹੇਠਲਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਇੱਕੋ ਰਾਗ ਅਲਾਪ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸੰਤਾਪ ਹੋਛਾ ਰਹੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਅਵਾਮ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ 'ਤੇ ਲੂਣ ਛਿੜਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪਾਏ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਾਰਨਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਸਮੇਂ ਧਰਮ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛੀ' ਇਸ ਬਿਆਨ ਖਿਲਾਫ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੱਸਿਆ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਖੋਜੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸੂਨ ਵਾਜਪਾਈ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟਰੇਡ ਵਾਰ ਨਾਲ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਟਰੇਡ ਵਾਰ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ

ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੰਡੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਵਿਗਾੜਨ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਭਾਰਤ ਇਸ ਵਪਾਰਕ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਉੱਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇਹ ਰਣਨੀਤੀ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੰਡੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ। ਬਕੱਲ ਉਪਰਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਹ ਹਮਲਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਲੀਡ ਤੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਸਿੱਧੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਪੰਜ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹਮਦ ਅੱਖੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਰਮੀ ਚੀਫ ਅਸੀਮ ਮੁਨੀਰ ਨੇ ਸਰੋਅਮ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੋਲਾਨੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ, ਕੁਝ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੀ ਹੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਬਸ ਕਿਆਡੇ ਲਗਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਫਸੋਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਫਰਤ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ ਗਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਅਵਾਮ ਨੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ

। ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੋਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਕੁਝ ਰਾਜਸੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਪੁਲਵਾਮਾ ਦੀ ਹਵਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਾਜਸੀ ਲਾਭ ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਰਕੇ ਕੋਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮੀਕਰਨ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪਰਚਾਰ ਆਰੰਭ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਬਕੱਲ 'ਸਤਿਆ' ਹਿੰਦੀ ਚੈਨਲ ਮੈਦੀ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇੱਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲਲਕਾਰਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲੈਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਕਾਇਦਾ ਹੋਸ਼ ਟੈਗ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜੰਗ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦਮਗਜ਼ੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਹਾਲਾਤ ਜੰਗ ਲਗਣ ਵਰਗੇ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੰਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਚਦੇ-ਖੁਚਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵੀ ਵਿਕ ਜਾਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਖਿਲਾਫ ਜਿਹੜੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਗੋਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੋ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੈ

ਸੰਕਤ, ਗਰੀਬ ਸਭ ਮੇਲਣ ਜਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਰਤੀ
 ਸਿੰਘ, ਮਨਿਸਰਿਐ ਸਭਵਿਸ ਯੁਨੀਅਨ ਰਾਮਪੁਰ
 ਭਵੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਨੈਤੀ, ਟੀ. ਐੱਸ. ਯੂ.
 ਸਲਾਹਕਾਰ ਰਵਿਚੰਦਰ ਆਰ ਭਾਲੀਐਨ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ
 ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸ਼ੰਕਰ ਐੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੇ ਈ
 ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੰਕਤਰ ਮਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਵਰਿਚਰ ਸਿੰਘ
 ਕੈਬਨਿਟ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਰਵਿਚਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਰਹਪ੍ਰੀਤ
 ਸਿੰਘ ਏ. ਐੱਲ. ਐੱਲ., ਪਮਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ
 ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਜੇ ਈ ਠੇਕਾ ਸ਼ਲਾਸਮ ਆਗੂ ਜਗਰੂ
 ਸਿੰਘ ਲਹਿਰਾ ਆਰ ਖਾਲਸਾ ਏ.
 ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਨਿਧੇਪੀ ਕਰਵਾਏ ਕਿ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ
 ਬਿਸਲੀ ਨਿੱਘੇ ਅੰਦਰ ਯੁਗਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਤੀ ਵਿੱਚ
 ਅਸਮਾਨੀ ਭਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਰੁਲਾ
 ਭਭਤੀ ਕੀਤੀ ਭਨਨ ਦੀ ਥਾਂ ਮੈਨੇਜਰੀ ਦੇ ਆਗੂ
 ਗਰੀਬ ਗਰੀਬ ਆਰ ਹਾਰ ਪੁਰੋਹੀ ਦੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿ
 ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ
 ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਹਿਲਿਅਲਾਂ 'ਚ ਹੋਏ ਅੰਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੀ
 ਪੁੱਛਗਿੱਛੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

